

Ženska, ki je povozila do smrti 8 ljudi, sama obsojena na smrt

RENO, Nev. — Porota v tem mestu je obsodila na smrt 53 let staro Priscilla Ford, ki je na Zahvalni dan 1980 povozila do smrti 8 pešcev in poškodovala 23 drugih. Državni tožilec je trdil, da je to Fordova storila namerno, njen odvetnik pa je dejal, da Fordova ni bila prisebna v trenutku, ko je storila zločin, niti ni prisebna danes. Priscilla Ford je sama prišla na sodni obravnavi in povedala, da se smatra za prerojenega Kristusa in torej sploh ni zmožna nikakršnega zločina. Ko je povozila ljudi na pločniku, je dejala, da je šlo za navadno nesrečo.

Ali bo res prišlo do usmrtitve Fordove, je vprašljivo. Usmrtitev v zvezni državi Nevada čaka 11 obsojencev, zadnja smrtna kazen je bila izvršena 22. oktobra 1979.

Novi grobovi

Mary Kroyer

V nedeljo, 28. marca, zvečer je v St. Vincent Charity bolnišnici po kratki bolezni umrla 87 let stara Mary Kroyer z 1099 E. 64 St., rojena Vallette v Lockbourn, Ohio, od koder je prišla v Cleveland leta 1939, prej poročena Watson, vdova po leta 1981 umrlem možu Johnu, mati Eileen McKnight (pok.), Beatrice Layton (Columbus, O.), Rite Tucholski, Betty Gullett, Mary Lou Morris, Johna, Rose Adamic in Patricie Hale (Ga.), 32-krat stara mati, 62-krat prastara mati, 8-krat pra-prastara mati. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v četrtek, 1. aprila, ob 9.15 dopoldne, v cerkev sv. Vida ob 10., nato na pokopališče West Park. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, od 2. do 4. popoldne in od 7. do 9. zvečer.

Joseph Brozich

V veteranski bolnišnici v Los Angelesu, Kalif. je po kratki bolezni umrl Joseph Brozich, rojen v Widenu, W. Va., od koder je prišel v Cleveland leta 1930 in bival na Reno Ave. v Nevburgu, dokler se ni pred 14 leti preselil v Los Angeles, kjer je bil zaposlen kot strojnik, samski, brat Josephine Oberstar (Hecker Ave. v Clevelandu), Mary (pok.), Anne Vrh, Ivanke Brozich, Viktorja, Mihaela (pok.) in Fredericka, veteran druge svetovne vojne, član dr. št. 1 ADZ. Pogreb je bil iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v torek, 30. marca, ob 9.15 dopoldne, v cerkev sv. Vida ob 10., nato na Kalvarijo.

John Dolinar st.

V soboto, 27. marca, je v St. Alexis bolnišnici umrl 95 let stari John Dolinar st., rojen v vasi Butanova, fara Sent Jošt, od koder je prišel v ZDA leta 1911, mož Antoinette, roj. Kebe (dne 25. septembra 1981 sta praznovala 65-letnico poroke), oče Johna in Josephine Walters, 5-krat stari oče, 1-krat prastari oče,

Nadaljevanje izgrediv Arabcev v Izraelu; Jasir Arafat grozi

JERUZALEM, Izr. — Arabci, ki bivajo za tkzv. Zahodnem bregu, nadaljujejo z množičnimi demonstracijami zoper izraelsko vojaško oblast. V spopadih doslej je bilo ubitih najmanj 5 Palestincev, nek izraelski častnik pa je umrl, ko je v njegovem vozilu eksplodirala ročna granata.

Izraelci trdijo, da imajo zanesljive podatke o tem, da pripravlja Palestinska osvobodilna organizacija (PLO) obsežno vstajo na Zahodnem bregu. Vstaja naj bi se začela maja meseca letos.

Voditelj PLO Jasir Arafat, ki biva v Libanonu, je dejal v intervjuju za libanonski časopis, da PLO ne bo stala ob strani, medtem ko izraelski vojaki preganjajo Palestince. Dogodki na Zahodnem bregu so že imeli za posledico, da je Srednji vzhod zopet na pragu možne eksplozije, je pripomnil Arafat.

Osem palestinskih županov je podpisalo deklaracijo, v kateri naznanjajo, da ne bodo pod nobenim pogojem sodelovali s tistimi od Izraelcev postavljenimi civilnimi uradniki, kateri naj bi začeli upravljal določene zadeve na Zahodnem bregu. Ustanovitev takšne civilne administracije smatrajo Palestinci in posebno PLO kot prvi korak k eventualni priključitvi Zahodnega brega Izraelu.

Analitiki izraelskih razmer soglašajo, da ima vlada Menahema Begin namen, priključiti Zahodni breg Izraelu na isti način, kot je priključila vzhodni del mesta Jeruzalema in Golansko višavje. Vprašanje je le, kdaj bo to storila.

zaposlen kot mizar pri gradbenih podjetjih v Nevburgu, Garfield Hts. in Maple Hts., član dr. št. 5 SNPJ. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Golubski-Deliberato na Turney Rd. in Garfield Hts. Blvd. danes, v torek, v cerkev sv. Lovrenca ob 10. dopoldne, od tam na pokopališče Vseh svetnikov v Northfieldu.

Presenečenja po objavi rezultatov ljudskega štetja v Jugoslaviji

BUENOS AIRES, Ar. — Po dolgoletnem odlašanju so končno jugoslovanske oblasti objavile rezultate lanskega ljudskega štetja. Po teh rezultatih naj bi imela Jugoslavija lani 22,4 milijona prebivalcev. L. 1971 pa 20,5 milijona.

Kot je znano, smatrajo v Jugoslaviji za pripadnike naroda le tiste, ki živijo v svojih narodnih republikah, to je Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci in Črnogorci. V republikah Bosni in Hercegovini pa so Srbi, Hrvati in Muslimani. Narodnost pa označujejo danes tiste, katere so včasih smatrali za narodne manjšine (Albanci, Madžari, Romi, Turki, Slovaki, Romuni, Bolgari, Vlahi, Čehi, itd.). Pripadnost "jugoslovanskemu narodu" ali "jugoslovanski narodnosti" po ustavi ni niti predvidena niti ne prepovedana.

Najbolj zanimiv pojav med rezultati zadnjega štetja je ta, da je nepričakovano naraslo

število tistih, ki so kot svojo narodno pripadnost navedli "Jugoslovani". Leta 1971 je bilo 273.000 "narodno neopredeljenih Jugoslovancev", pri zadnjem štetju pa jih je 1,2 milijona v rubriki narodnost navedla "Jugoslovani". Število neopredeljenih pa se je znatno znižalo in sicer precej pod 100.000. Samo na Hrvaškem znaša število "Jugoslovancev" 397.000 (8,2% prebivalcev), v Bosni in Hercegovini 326.000 (7,9% prebivalcev), v Vojvodini 8,1%, v ožji Srbiji 4,7%, v Sloveniji le 1,4% in v Makedoniji le 0,7%.

Ta porast "jugoslovanske narodnosti" je očitno presenetil tudi uradne kroge in jih spravil v zadrego. Iz tega dejstva je namreč razvidno, da so se ravno v najbolj občutljivejših narodnih in narodnostnih odnosih izvršili nepričakovani premiki.

V Bosni in Hercegovini se procentualno (39,6%) število

Zelo velika udeležba na el salvadorskih volitvah presenetila

SAN SALVADOR, El Sal. — Preteklo nedeljo so bile dolgo pričakovane volitve v El Salvadorju. Gverilci in drugi levičarji so odklonili sodelovanje na teh volitvah, gverilci so storili vse, da bi bila udeležba El Salvadorcev na volitvah čim manjša.

Vsa prizadevanja gverilcev so bila, kot kaže, zaman. Navzočih v El Salvadorju preteklo nedeljo je bilo veliko tujcev, med njimi več uglednih Amerikancev. Njihov namen je bil, ugotoviti, ali so bile volitve res svobodne.

Med Amerikanci je bilo več kongresnikov kakor na primer sen. Nancy Kassebaum (R-Kan.) ter privatnikov kot predsednik univerze Notre Dame, rev. Theodore Hesburgh. Vsi opazovalci so bili silno presenečeni nad volivno udeležbo El Salvadorcev in njih navdušenjem, da gredo na volišča.

Posebna komisija, ki je izvedla volitve, očitno ni bila pripravljena na tako veliko udeležbo. V mestu Santa Tecla, v okolici glavnega mesta, je bila vrsta tistih, ki so čakali pred voliščem, dolga več sto metrov, v njej je stalo okoli 10.000 volivcev. Na nekaterih voliščih je celo zmanjkalo volivnih listkov.

Dokončen izid volitev še ni znan, vendar vodi v relativno večino sedanjí predsednik Jose Napoleon Duarte. Kot se da, bo njegova stranka prejela okoli 40% vseh glasov. Drugi je skrajni desničar Roberto D'Aubuisson, ki bo prejel okoli tretjine vseh glasov. Na volitvah je sodelovalo 5 strank, ki so vse desničarske ali konservativno usmerjene.

Ker Duartejeva stranka ne bo imela večine v novem parlamentu, menijo opazovalci el salvadorskih razmer, da bo sestavljena koalicijska vlada. Znano pa ni, s katero stranko se bo Duarte sporazumel, tudi ne, kakšno je razpoloženje v vojski. D'Aubuisson, ki ga

nekateri imajo za tajnega voditelja desničarskih terorističnih skupin v državi, katere izvršujejo atentate na levičarje in druge osebnosti, je izjavil, da je dokaj zadovoljen z volitvami, da pa ne more veliko zaupati Duarteju.

Reaganova vlada je zadovoljna z izidom volitev. V Beli hiši prevladuje mnenje, da bodo predlogi za povišanje gospodarske in vojaške pomoči El Salvadorju odslej naleteli na ugodnejši odmev med kongresniki.

Danula Walesa: Moj mož veliko bere, kadi in posluša rad'o

LONDON, V. Br. — V intervjuju s francosko poročevalno agencijo Agence France Presse je Danuta Walesa, žena priprtega delavskega voditelja Lecha, opisala način življenja svojega moža v rezidenca, kjer ga zadržuje vojaški režim gen. Jaruzelskega vse od 13. decembra lani.

Veliko časa prebiva Lech Walesa v svoji spalnici, kjer bere in posluša radijske oddaje iz tujine. Le na ta način pride do resničnejših vesti o dogodbah na Poljskem in v tujini, je pojasnila Walesova. Na žalost, Walesa veliko kadi, je nadaljevala žena, in ima dolgo brado.

Okoli rezidence, ki je močno zastražena, je vrt, a se Walesa redko sprehaja po njem največ zato, ker mu je zoporno, da ga povsod spremljajo stražarji. Dejstvo pa je, da so odnosi med Waleso in stražarji dokaj dobri in da skupaj igrajo namizni tenis.

Režim je določil kuharico za Waleso, ki ima več vrst hrane na razpolago.

Predstavniki režima ne zaslišujejo Waleso, skušajo ga zloniti s tem, da ga izolirajo. Danuta Walesa je priznala, da je postal njen mož zelo nervozen.

komunistične postojanke in zato smatrajo narodno pripadnost "jugoslovanstvu" kot nekaj najbolj "naprednega".

Opredelitev za "Jugoslovane" je opazna tudi pri nekaterih narodnih manjšinah. Tako se je npr. v Vojvodini okrog 40.000 Madžarov izjavilo, da so "Jugoslovani". Število Italijanov se je tudi znižalo tako na Reki kakor v Istri; v slovenskem Primorju pa je povzročilo pravo senzacijo to, da se je število Italijanov znižalo od 25.000 na 15.000.

Opazovalci so mnenja, da je v mnogih navedenih primerih bil vzrok naravna asimilacija, bodisi zaradi mešanih zakonov ali preseljevanja. Drugi pa kažejo na nekatere agresivne jugoslovanske komentarje ob povsem drugih vzrokih o razvoju na račun slovenskih narodnih manjšin v Avstriji in Italiji.

S.S.

Iz Clevelanda in okolice

Butare pri Sv. Vidu—

Kakor vsako leto, bodo tudi letos učenci Slovenske šole pri Sv. Vidu, njih starši in prijatelji delali butare za Cvetno nedeljo. Zbrali se bodo v soboto, 3. aprila, ob 9.30 dopoldne v dvorani pod cerkvijo. Vabljeni ste, da se jim pridružite. Naprošeni ste, da prinesete s seboj šibe, vrhove mačice in zelenje.

Krofi—

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo prodajo krofov v soboto, 3. aprila, v društveni sobi farnega avditorija.

Koncerta uspela—

Preteklo soboto zvečer je priredil pevski zbor Glasbena Matica večerjo, koncert in ples v SND na St. Clairju. Navzočih je bilo okoli 500 veselo razpoloženih gostov. Isti večer je pa pevski zbor Zarja priredil večerjo, koncert in ples v SDD na Rechër Ave. v Euclidu. Tudi tu je bilo navzočih okoli 500 gostov. Lep dokaz, da smo Slovenci še kar zdravi in številni!

Odlična predstava—

Preteklo nedeljo popoldne je Dramatsko društvo Lilija uprizorilo veseligr "Stric v Toplicah" v nabito polni spodnji dvorani Slovenskega doma na Holmes Ave. Igralci, skoraj vsi pripadniki mlajše, "ameriške" generacije, so bili izvrstni. Cestitke vsem, posebno pa režiserju Petru Dragarju!

Kosilo—

Na Cvetno nedeljo, 4. aprila, bo priredil Materinski klub pri Sv. Vidu kosilo z govejo in kurjo pečenko. Kosilo boste lahko nesli domov. Pridite!

P.T.U. odsek vabi—

Redni mesečni sestanek P.T.U. odseka farne šole pri Mariji Vnebovzeti bo v četrtek, 1. aprila, ob 7.30 zvečer v sobi študijskega kluba. Vsi starši otrok, ki obiskujejo to šolo in vsi prijatelji šole vljudno vabljeni.

Lepa podpora—

Lastnik hotela Bled v Rimu, Italija, g. Vinko Levstik, je obogatil naš tiskovni sklad s prispevkom \$43.83. Ta moderen hotel je na Via S. Croce in Gerasalemme 40 v Rimu. Ako boste kdaj na obisku v večnem mestu, oglasite se v tem hotelu!

Mladinski zbor št. 2—

V nedeljo, 4. aprila, ob 4. popoldne v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. priredi mladinski pevski zbor kr. št. 2 SNPJ pod vodstvom ge. Cilke Valenčič-Dolgan koncert. Vstopnina bo \$3.50. Po nastopu ples in zabava, za katero bo igral Ray Polantz orkester. Vsi vabljeni!

Tiskovnemu skladu—

Stanley Gerdin, Kirtland, Ohio je daroval \$15 v tiskovni sklad Ameriške Domovine.

Frank Lovšin, E. 72 St., Cleveland, Ohio je daroval \$12 v naš tiskovni sklad.

Cyril Yenka, Rancho Cordova, Kalif., je tudi daroval \$12 našemu listu.

Ga. Frances Vasle, Euclid, Ohio je prav tako prispevala \$12 Ameriški Domovini.

G. in ga. Frank Gorenc, Vancouver, B. C. sta pa darovala \$10 temu listu.

Vsem darovalcem naša iskrena hvala!

Butare pri Mariji Vnebovzeti—

Kot lani, bo tudi letos Slovenski folklorni inštitut delal butare za Cvetno nedeljo pri fari Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Vsi ste vabljeni, od najmlajšega do najstarejšega, da pridete delat butare to petek zvečer od 6. ure dalje in v soboto, od 9. ure dalje. Naprošeni ste, da prinesete s seboj tudi zelenje in druge potrebščine. V nedeljo ob 10. dopoldne bo blagoslovitev butar v veliki dvorani, potem pa procesija v cerkev k sv. maši. Vsi ste vljudno vabljeni.

Skupno sv. obhajilo—

Oltarno društvo pri Sv. Vidu ima v nedeljo, 4. aprila, pri sv. maši ob osmih zjutraj skupno sv. obhajilo. Sestanek v aprilu ne bo.

30. obletnica smrti—

Danes je 30. obletnica smrti drugega župnika pri Sv. Vidu, msgr. Jerneja Ponikvarja, ki je vodil župnijo nad 40 let. V nedeljo, 4. aprila, ob 10.30 dop. bo sv. maša v cerkvi sv. Vida v spomin te obletnice.

Zadnje vesti

• Cape Canaveral, Fla. — Napovedan večerajšnji pristonek vesoljske ladje Columbia 3 je bil odložen za en dan zaradi slabega vremena na pristajalnem mestu White Sands Air Force Base v New Mexico. Veter je pihal s hitrostjo do 55 milj na uro in bi bilo varno pristajanje Columbia 3 zelo tvegano. Ob tem poročanju pričakujejo, da bo Columbia 3 pristala danes ob 11.07 dopoldne na White Sands, ako bo to vreme dopuščalo. V slučaju slabega vremena — zopet namreč pričakujejo močan veter — bi Columbia 3 pristala na posebnih stezi v Cape Canaveral, Fla., ali pa čakala še dan ali dva. Strokovnjaki NASA zahtevajo, da astronauta Lousma in Fullerton nista v nevarnosti zaradi podaljšane poleta.

• Limoges, Fr. — Sinoči je eksplodirala bomba na vlaku blizu tega mesta. V eksploziji, ki je razdejala 3 vagona, je umrlo najmanj 5 oseb, 23 drugih je bilo ranjenih. Ni znano, katera teroristična skupina je odgovorna za atentat. Nekateri preiskovalci so mnenja, da je bomba eksplodirala pometoma in da je bila namenjena drugemu cilju. • Bejrut, Lib. — Nedavna iranska vojaška ofenziva zoper Irak je bila precej uspešna. Že dalj časa se zanima iraški voditelj Saddam Hussein za premirje, Iranci pa ne kažejo nobenega zanimanja. Zahodni analitiki pravijo, da je iranska vojska boljša danes, kakor je bila ob začetku vojne z Irakom.

VREME

Zelo vetrovno danes z možnostjo krajevnih neviht. Najvišja temperatura okoli 64 F. Pretežno oblačno jutri, zoget z možnostjo krajevnih neviht. Najvišja temperatura okoli 56 F. V četrtek spremenljivo oblačno in prijetno. Najvišja temperatura okoli 65 F. Pomlad je tu!

Če se niste naročnik Ameriške Domovine, postanite še danes!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-690X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Tuesdays and Fridays except first two weeks in
July and one week after Christmas

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja: \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20.00 yr.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address changes to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 25 Tues., March 30, 1982

"Rdeča doba" bo le žalosten spomin

Ko so na nekom intervjuju vprašali uglednega španskega politika, katera je njegova največja želja v zvezi z bodočnostjo Španije, je odgovoril: "Želim, da bi Špance vedno družila bratska ljubezen, ne pa strah pred kakšnim totalitarnim režimom."

Slovenci v emigraciji mnogokrat občutimo krivično stališče jugoslovanskih vladnih krogov do politične emigracije. Če napravimo enostavno asociacijo idej, bi lahko dobili odgovor: politična emigracija je tisti del slovenskega naroda (če konkretniziramo v našem primeru), ki ni vključen v krog njihovega ustrahovanja. Že od vsega začetka pa tudi niso mogli prodreti med emigracijo z režimsko propagando.

Ni nobena skrivnost dejstvo, da več jugoslovanski režim temelji na teh dveh stebrih: ustrahovanje in propaganda. Za največje sežejo po reklamah; za tiste, ki mislijo z lastno glavo, pa imajo na razpolago stroža sredstva.

S prefinjeno reklamo sleparijo tisto manjšino ljudstva, ki večji del še ni prestopil domačega praga in zato lahko verjame v "izredni" jugoslovanski ekonomski napredek, ki pa se kot fatamorgana razblinja v vrtincu današnje gospodarske krize. Jugoslovansko gospodarstvo, ki je temeljilo na neuresničljivi teoriji in na neodgovorni praksi, je pokazalo šibke točke, ki so bile do sedaj prikriti z lažnivo reklamo.

Druga propagandistična krilatica pa je bajeslovna predstava o Titu kot "odrešeniku" Jugoslavije. Če bi objektivno analizirali Tita, bi prišli do zaključka, da je v javnem življenju imel eno samo pozitivno lastnost. In ta je, da je prosjačil za razna posojila pri zahodnih državah. Pri teh posojilih so bile izredno radodarne ZDA, ki smatrajo Jugoslavijo za ameriško interesno področje. Takšno stališče je Tito neomejeno izkoriščal kljub svoji politiki "neuvrščenosti".

Kot smo že omenili je drugi obraz režimske politike ustrahovanje prebivalstva. S takšno politično potezo pa sleparijo sami sebe. Jugoslovanski komunistični voditelji podcenjujejo jugoslovanske narode, če si predstavljajo, da imajo tako lahkovorne prebivalce, da bi verjeli vladnim krogom, da je v Jugoslaviji svoboda in spoštovanje človekovih pravic.

Zamenjujejo imena organizacij iz "komunistične" na "socialistične", kot da bi s to zunanjo spremembo lahko prikrili dejstvo, da je njihova politična linija še vedno ostro marksistična. Pravtako ne morejo zatajiti stvarnosti, da je oblast monopol v rokah partijske oligarhije s tako malomeščansko mentaliteto, kakršne ne pomni jugoslovanska preteklost.

Besedi revolucija in akcija sta sestavljali besednjak komunistične ideologije. Od tega so ostali le celi kupi papirjev o samoupravljanju, katerih nihče ne prebere, ker je njihova vsebina dolgočasna, nerazumljiva in neuresničljiva.

V nobeni zahodni državi ne bi mogli slišati v poročilih toliko praznih in pompozni fraz kot v Jugoslaviji. Zanimivo bi bilo prešteti, kolikokrat na dan grede "čez eno uho noter in čez drugo ven" besede kot: neuvrščenosti države, samoupravni sporazum, stabilizacija, pluralistični odnosi, sektaštvo, bratstvo in enakost, fašizem, reakcionarne nacionalistične sile, itd. Če bi zaprosili Jugoslovane naj nam definirajo te pojme, bi ostrmeli nad odgovori, ker nimajo najmanjšega pojma o teh besedah.

Da jugoslovanski prebivalci živijo pod stalnim partijskim pritiskom, naj zadostujeta za pričo dve dejstvi. Prvo, da otroci že od mladih let vedo, kaj lahko govorijo v šoli in česa ne smejo. Drugo dokaz: srednješolska mladina, ki ne simpatizira z režimsko politiko ve, da si ne more ometati tiste bodočnosti, katera bi ji pripadala po strokovni pripravi, nadarjenosti, odgovornosti, itd.

Velikokrat se slišijo pritožbe: Prišel je Slovenec (politični ali ekonomski emigrant) domov na obisk. Ko se je vrnil, je blatil Slovenijo. Pravi Slovenec ne bo nikoli omalovaževal ali blatil Slovenije. Zaradi naravne simpatije do sonarodnjaka bo skušal opravičiti pomanjkljivosti slovenskega značaja. Slovenija kot naravna pokrajina se mu bo zdelala še lepša kot je, ker jo bo ocenjeval z zornega kota sina slovenske zemlje. Drugačnja zadeva je pa kritika konkretnega družbenega sistema, določene politične stranke, časinskih vladnih krogov ter njihov vpliv na prebivalstvo. Če ne bi podal na teh področjih kritične ocene, ne bi bil avtentični patriot. V današnjem svetu kroži mnogo političnih teorij, a v tem času se ni uveljavilo načelo, da bi neka zemlja in njeni prebivalci bili last konkretne politične stranke. Srednjeveški fevdalizem je pač že daleč v preteklosti.

Ker nas vladajoča partijska klika ni mogla prekaniti na noben način, ima za politično emigracijo drugačna merila in ocenitve kot pa za tiste skupine, ki simpatizirajo z današnjim režimom ali pa ga vdano tolerirajo.

Vsi zavedni Slovenci pa vemo, da se slovenska zgodovina ni

Beseda iz naroda...

Slovenski folklorni inštitut na Gvetno nedeljo pri fari Marije Vnebovzele v Collinwoodu

CLEVELAND, O. — Odbor S.F.I. s svojo predsednico go. Edo V. Pušl je tudi letos sklenil obdati bogoslužje Cvetne nedelje — prvega velikonočnega praznika —, z vso lepoto in sijajem slovenske liturgične folklorne.

Treba bo dosti dela! Rabi-mo na stotine pridnih in spretnih rok, mladinskih, moških in ženskih, da bo lep sprevod v cerkev in maša, v spomin Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzaleem, ko je šel tja za naš trpet in umret.

Butarice v slovenskem slogu, povezane s trakovi v slovenskih barvah, bomo sestavljali v petek in soboto, popoldne in zvečer, v spodnji cerkveni dvorani.

Odbor S.F.I. skupaj s farno duhovščino prosi in vabi, ne samo starše in mladino S.F.I., ampak tudi vse druge dobre ljudi, naj pridejo pomagat. Kdor lahko dobi in prine-

se kakršnokoli zgodnje zele-nje in cvetje, posebno vrbove mačice, pa tudi vse drugo, naj ga nabere in prinese s seboj.

Skrbne gospodinje in mate-re lahko prinesejo kaj pri-grizka in okrepčila za pridne delavce, mlajše pa tudi sta-rejše.

Delali bomo morda pozno v noč, a pri delu bo vladalo veselje in praznično razpoloženje.

Sporod in navodila za prekrasni sprevod v cerkev in slovensko mašo ob 10.30. dop. bomo objavili v petkovi izdaji Ameriške Domovine.

Ali še veste, kako smo nekoli z butaro cvetno v cerkev hiteli?

Kmalu, oj, kmalu Velika bo noč... z nami škrjančki v zraku so peli.

L. Tomc

Afrika - Poljska

LEMONT, ILL. — Od 12. do 19. februarja je papež obiskal te afriške države: Nigerijo, Benin, Gabon in Ekvatorialno Gvinejo. Namen njegovega potovanja je bil pastoralnega značaja. Prave sodbe o Afriki ni lahko dati v nekaj besedah. Ko so afriške države dobivale svobodo, je misijonsko delo utrpelo hude udarce. Iz več držav so bili misijonarji izgnani, vendar si je Cerkev opomogla in v nekaterih deželah dobila več domače duhovščine, kot so pričakovali. Ovine za širjenje krščanstva so velike. Kljub temu, da so v afriški tradiciji duhovne in verske vrednote, je z njo združenih mnogo navad, ki ovirajo širjenje krščanstva. Ena med njimi je mnogoženstvo.

V Afriki je mohamedanstvo utrjeno, a zgleda, da ni edinstni med njihovimi verskimi voditelji, a to srečanje je bilo odgovodano zaradi needinstnosti med raznimi mohamedanskimi skupinami. Menda se niso mogli zediniti, kdo bo papeža pozdravil; tudi niso mogli priti do zaključka, kje bo kdo sedel skladno s svojo častjo. Poleg tega imajo mohamedanci odpor do krščanstva.

Papež je imel pripravljen govor za muslimanske voditelje. Ker ga ni mogel imeti, ga je prebral guvernerju zvezne države Kadune (Nigerija). V Nigeriji ima katoliška Cerkev veliko spreobrnjenec iz mohamedanstva. Lani so fanatični mohamedanci v severnem delu Nigerije povzročili hude upore delno tudi zaradi rasti katoliške Cerkve.

V Kaduni se je papež srečal tudi s skupino 300 Poljakov, misijonarjev in bolniških delavcev. Nosili so poljske zastave in bandera Solidarnosti. Tudi Afrikanci so ga ponekod pozdravljali s poljskimi zastavami. Med povratkom iz Afrike v Rim se je papež v letalu razgovarjal s časnikarji. Povedal jim je, da je dnevno dobival poročila o položaju na Poljskem; izjavil je, da postaja položaj tam zelo resen.

pričela leta 1945. Pravtako se bo nadaljevalo življenje slovenskega naroda, v novih obdobjih, v katerih bo "rdeča doba" le žalosten spomin. Pričakujejo nas svobodni časi, ko ne bo več vladal strah med Slovenci, ampak bratska ljubezen.

Katica Cukjati v S.S.

Gabon je bogat zaradi svojih naravnih bogastev.

Nekaj ur se je papež mudil tudi v Ekvatorialni Gvineji. To je najmanjša afriška država, ima le 28.000 kvadratnih kilometrov in 260.000 prebivalcev; od teh je 240.000 katoličanov, ki so bili stanovni v veri v času hudega preganjanja od 1968 do 1979 pod vodstvom Maciasa Nguema, ki je bil ljudožrelec. Hotel je popolnoma uničiti stoletno delo misijonarjev. Zaprl je vse katoliške šole in cerkve, ki jih je spremenil v skladišča. Izgnal je vse katoliške duhovnike in pobil precej zvestih katoličanov. Odstranil ga je njegov nečak, sedanjí predsednik Teodor Obiang Nguema, ki je obnovil katoliško življenje in delovanje v deželi.

Papežev osebni tajnik Irec Magee bo odšel na novo službeno mesto, zamenjal ga bo Afrikanec Emery Kabungo, duhovnik iz Zaira, ki je bil doslej zaposlen na apostolski nunciatu v Braziliji. Rev. Kabungo še nima 40 let. Tako bo sedaj en papežev tajnik Poljak, drugi pa Afričan. Ko so časnikarji vprašali papeža, ali to pomeni, da bo Cerkev navezana na Poljsko in Afriko, je odgovoril: "Ne. Cerkev je vesoljna in noben narod ni pred drugim. Že Pavel VI. je začel z internacionalizacijo kurije. Svoje najozje sodelavce je izbral iz različnih narodov. Zdaj lahko rečemo, da gre proces naprej z mednarodnim sodelovanjem."

V teh odstavkih sem želel podati nekaj misli o papeževem obisku Afrike. Obisk je imel misijonski in pastoralni značaj. Cerkev mora izvrševati Kristusovo naročilo: "Pojdite in učite vse narode!" To je imel papež v svojih namelih pri vseh svojih homilijah in govorih. Pri nekaterih njegovih mašah so bili v večini mohamedanci. Papež je šel v Afriko, da oznani Kristusovo blagovest tudi mohamedancem, pripadnikom naravnih verstev in tudi agnostikom in ateistom.

P. Fortunat OFM

Velikonočna prodaja polic na West Parku

CLEVELAND, O. — Zenski odsek Slovenskega narodnega doma na West Parku si je končno nabavil nov mešalec za testo. Mešalec je iste znamke, kakršno uporabljajo pekarnice. Ta stroj bo ne samo olajšal naše delo, ampak tudi občutno povečal našo pekarstvo "kapaciteto".

Že se pripravljamo na našo velikonočno prodajo potic, ki bo v torek, 6. aprila. Prednaročila sprejemajo: Theresa (267-1246), Jan (676-6340) in Marge (251-7756). Prišli boste lahko po te potice od 6. do 8. zvečer prihodnji torek.

Zenski odsek se pristrčno zahvaljuje vsem, ki so nam pomagali pri zadnji prodaji krofov dne 19. marca letos. Zahvala vsem, ki so kupili krofe in listke. Vaše sodelovanje nam je omogočilo, da smo mogle kupiti nov, tako prepotrben mešalec za testo. Zelo smo bile vesele tako velike obiska in pomoči naših prijateljev z vzhodne strani Clevelanda. Zahvalujemo se tudi slovenskim časopisom in radijskim oddajam za njih pomoč.

Prejeli smo mnogo pohval za naše okusne krofe. Prepričane smo, da vas bomo zadovoljile tudi z našimi poticami. Torej, pokličite že danes in si naročite okusno, pristno slovensko potico za velikonočne praznike! Ponjo boste lahko prišli prihodnji torek zvečer!

Vse rojake vabimo, da voščijo

veselo Veliko noč

svojim prijateljem in znancem
potom velikonočnega oglasa

v Ameriški Domovini.

Kličite čimpreje tel. (216) 431-0628 ali pišite na:

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

B.C. NOVAK:

Novo delo o Trstu in še kaj

I.

TOLEDO, O. — Čeprav je bilo napisanih o Trstu, Julij-ski krajini in o Svobodnem tržaškem ozemlju že mnogo knjig in še več člankov, je vendarle delo mlade slovenske znanstvenice ge. Nadje Magajna-Jevnikar važen do-datek k dosednji zgodovinski literaturi.

Njeno delo Trieste 1945-1949: Nascita del movimento politico autonomo sloveno (Trst 1945-1949: Nastanek samostojnega slovenskega političnega gibanja) (Trst, 1980) je spisano v italijanski. Kot takega ga je avtorica novembra 1979 branila kot svojo diplomsko tezo na tržaški univerzi ter prejela zanj odlično oceno, pozneje pa še nagrado "Dr. Frane Tončič". Dr. Rafko Dolhar, ugleden kulturni in politični delavec v Trstu, je delu napisal uvod, krožek za družbena vprašanja "Virgil Šček" pa je delo izdal.

Delo je razdeljeno na sedem poglavij in obravnava tržaške dogodke med koncem druge svetovne vojne ter prvimi volitvami leta 1949. Posebna pozornost je posvečena vzrokom in okolju, v katerem je prišlo do ustanovitve dveh slovenskih demokratičnih političnih strank, liberalne Slovenske demokratične zveze ali SDZ in katoliške Slovenske krščanske-socialne zveze aii SKSZ, ki sta bili neodvisni tako od Jugoslavije kakor od Italije, torej popolnoma samostojni in samo v službi slovenskih interesov.

V prvem poglavju poda Magajna v zgoščenih obrisih politično, kulturno in gospodarsko delavnost Primorskih Slovencev pred letom 1945. Sem je vključila čas pred prvo svetovno vojno pod Avstrijo, dobo med obema vojnoma pod Italijo ter dogodke med drugo svetovno vojno. V tej zvezi nakaže, da je med različnimi političnimi skupinami na Goriškem prevladovala katoliška stranka, kjer so imeli krščanski socialci večino, dočim je na Tržaškem gospodovala liberalna Edinost. V imenu slovenskih koristi in narodne slege je zahtevala, da so vsi narodno-zavedni tržaški Slovenci podpirali njeno politiko in pri volitvah volili njeno listo. Vendar tu di Edinost ni bila edina politična stranka na Tržaškem. Konec 19. stoletja so socialisti ustanovili svojo Jugoslovansko socialno-demokratsko stranko. Po prvi svetovni vojni so se združili z italijanskimi socialisti, ko so se pa ti na livornskem kongresu leta 1921 razdelili na socialiste in komuniste, je večina slovenskih socialistov vstopila v ko-

munistično partijo. Nadalje izvemó, da so imeli tudi katoliški krogi na Tržaškem svoje lastne organizacije. K temu vprašanju pa se avtorica povrne v četrtem poglavju, ki govori o katoliškem gibanju.

Po prvi svetovni vojni, ko-nec dvajsetih let, je zamrlo slovensko politično, kulturno in gospodarsko življenje pod fašistično diktaturo. Ko so se začeli bližati usodni dnevi, se je leta 1938 ustanovil Narodni svet, v katerem so sodelovali liberalci in krščanski socialisti, ne pa katoliška skupina, ki ji je načeloval dr. Janko Kralj.

Med drugo svetovno vojno, nadaljuje Magajna, je prišlo od pasivnega odpora in posameznih terorističnih napadov (Borba, TIGR) do masovne oborožene borbe pod vodstvom Osvobodilne fronte (OF), ki so se ji pridruživli Primorski Slovenci kompaktno ("compatti"), ker so videli v njej možnost narodne in politične osvoboditve.

Naj tukaj pristavim, da bi bilo bolje rabiiti izraz "v veliki večini" kot kompaktno, ker pisateljica pozneje v tretjem in četrtem poglavju sama omenja posamezne liberalne voditelje in duhovnike, ki niso podpirali OF.

Drugo poglavje prikaže prihod jugoslovanske vojske na Primorsko in v Trst, ter opisuje jugoslovansko upravo na Tržaškem od začetka maja do 12. junija 1945, ko so se morali Jugoslovani umakniti iz Trsta. Kot povsod drugod so tudi v Trstu jugoslovanske oblasti uvedle novo upravni sistem, ki je bil več ali manj kopija ruskih sovjetov, le da so jih Jugoslovani imenovali osvobodilne odbore.

V Trstu je bila vsa uprava na oblast v rokah Tržaškega osvobodilnega sveta (Consiglio di Liberazione di Trieste) ali na kratko CLT, ki je predstavljal izvršni odbor občinskega sosveta (Consulta Municipale). CLT je bil sestavljen iz enajstih Italijanov in sedmih Slovencev, občinski sosvet pa je štel 137 članov.

CLT je imel pod svojo oblastjo tudi ljudska sodišča in narodno zaščito (policijsko). Lokalna uprava je bila sestavljena iz italijanskih in slovenskih komunistov, pa tudi nekomunistov; vsi so bili pod vodstvom jugoslovanske partije, ki je bila takrat stalinistična in najbolj prosovjetska.

Ko so Anglo-Amerikanci prevzeli oblast, so uvedli svojo upravo, poznano kot Zavezniška vojaška uprava ali ZVU, in poskušali doseči sodelovanje s CLT. Vendar CLT je zahteval vso krajevo upravo zase in ko Anglo-Amerikanci na to niso pristali, so komunistični voditelji odklonili vsakršno sodelo-

Vsem vam želim veselo velikonočne praznike!

Theresa Stefanik

(Dalje na str. 4)

Kanadska Domovina

Iz slovenskega Toronta

ČAS ZBOROVANJ:

Pri Svetem Gregoriju Velikem

Dne 7. marca me je pot zanesla k sosedom v Hamilton. Bila je krasna zgodnjepomladanska nedelja. Rojaki so me povabili na svoje 14. letno zborovanje. V dvorani njihovega doma se je zbrala slovenska srenja na uradno zasedanje, na občni zbor, kjer naj bi župljani slišali in zvedeli, kaj se med njimi in zanje dela, povprašali naj bi, če česa ne razumejo, potrdili naj bi, kar je bilo narejeno, ponudili naj bi svojo pomoč za delo in končno izvolili nove moške, ki bodo naslednja tri leta mislili, delali in vodili za dobrobit vseh.

Zbralo se je lepo število ljudi, ki so bili pripravljeni žrtvovati lep nedeljski popoldan skupni stvari. Zbor se je začel kmalu po drugi uri in ga je vodila posebna, v ta namen izvoljena komisija, ki ji je predsedoval g. Hull Lidvik in to zelo spretno in demokratično. Prvo besedo je dobil župnik č.g. Karel Ceglar. V lepih besedah je povelil zborovanje Večnemu in Ga prosil za razsvetljenje.

Težko bi bilo samo na kratko povzeti vso aktivnost, ki je bila razvidna iz poročil odbornikov in načelnikov raznih odsekov. Poročali so: g. Maks Pavličič je podal celotno finančno poročilo. G. Ignac Horvat je razložil prosvetno delo; ga. Pavla Pelcar je poročala za K.Z.L.; za mladinski odsek g. Toni Horvat; o športu g. Frank Pinter; odsek za veselice je deloval pod načelstvom p. d. predsednika g. Karla Volfa.

Zadnja leta je bil v župniji zelo delaven gradbeni odsek in finančni pododsek, ki sta pripravljala vse potrebno, zlasti nabiranje sredstev za zidanje cerkve. Finančni pododsek je vodil g. Kazimir Žižek, gradbenega Toni Horvat, glava in duša in srce vsega tega dela pa je bila gđ. Cecilija Mlinarič. Kot zadnji odbornik je spregovoril predsednik cerkvenega odbora g. Martin Malevič, zaključno besedo pa je imel zopet g. župnik. Sledile so volitve. Pred izidom volitev pa je podal kratko poročilo tudi blagajnik župnijske kreditne zveze Slovenija; povedal je o njenem delu na tem področju in priporočil sodelovanje.

Izvoljeni novi odborniki so: gg. Jože Prša, Stefan Raj in Ignac Sarjaš.

Ze število odsekov govori o razgibanem življenju v tej slovenski skupnosti. Če bi mogel navesti vse prireditelje preteklega leta, bi se razgibanost pokazala v še večji meri. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da je bilo pri vsem tem delu veliko slege in povezanosti v dobri volji. Tudi občni zbor, ki je bil temeljito pripravljen in urejeno voden, je imel na sebi to oznako. Vsakdo je v prijateljskem vzdušju pripomogel k skupni stvari, kolikor je mogel. Prijateljstvo, dobra volja in pripravljenost za delo, rodijo uspehe in vodijo do velikih podvigov.

Finančno je bila župnija sv. Gregorija Velikega v letu 1981 zelo uspešna. V svojem poročilu je blagajnik prikazal \$34,935 dohodkov in \$82,443 izdatkov. Med izdatki pa je tudi postavka \$35,902 kot prispevek od rednih dohodkov za gradbeni sklad, ki ga u-

pravlja škofija. V ta sklad so sedaj nabrali čez 175,000 dolarjev. Zato imajo že dovoljenje, da začnejo graditi novo cerkev in župnišče, ker bo ostali denar posodila škofija po nizkih obrestih. Predpriprave, kot razna dovoljenja, načrti, iskanje prostora in podobno, so zahtevale dve leti časa. Dne 21. marca pa bo hamiltonski škof sam zasadil prvo lopato in dela se bodo začela.

Slovincem v Hamiltonu je treba čestitati k njihovi delavnosti, predvsem pa k junaki odločitvi: postavili bomo božjo hišo, slovensko cerkev. Bog daj srečo!

Por.

V Slovenskem domu

V nedeljo, 14. marca, ob treh popoldne naj bi se zbrali člani Društva Slovenski dom na 864 Pape Ave. v Torontu. Tako je vabilo v svojem pisnu, ki ga je tajnik razposlal. Društvo Slovenski dom ima svoje letno zborovanje vsako leto v mesecu marcu, tako da novi odbor lahko pripravi začetek nove sezone po Veliki noči.

Tudi ta nedelja je bila suha in polna sonca, tako, da je narava prepričljivo dokazovala, da pomlad ne more biti več daleč, da je morda že za vogalom, toda kdo ve za katerim. Občni zbor se je začel točno ob napovedani uri. Z molitvijo ga je začel predsednik g. Franc Arhar. Zapisnik zadnjega občnega zbora je prebral g. Frank Brenc ml. Člani so pohvalili izredno skrbno napisan zapisnik.

Predsednik je v svojem poročilu poudaril pohvalno delavnost vseh odbornikov in tudi sodelovanje članov na splošno. Omenil je pet banketnih prireditev, popravilo ogrevalnih naprav in strehe. Poročal je tudi, da je poklicni ocenjevalec ocenil zemljišče in stavbo za \$200,000.

Tajnik g. dr. Peter Klopčič je v svojem poročilu navedel, da je imel odbor 10 sej, da je nudil Dom streho 21 prireditvam večjega obsega, da je v njem trenutno kuharski tečaj, ki ga vodi ga. Hace in da je STZ dvorano uporabljala tedensko.

Blagajniško poročilo g. Lino Podgornika je izzvenelo zelo optimistično. Navedel je \$26.000.00 dohodkov in okrog \$22.000.00 izdatkov. Prikazal je sedanje dobroimetje ustanove, ki nima nikakega dolga in je narastlo tako, da se je vrednost vsake delnice povečala za najmanj 60%, ne glede na Domovo tržno vrednost.

Za nadzorni odbor je poročal g. Peter Markeš. O odbojni delavnosti je imel pohvalno besedo in je odboru, ker so člani vsa poročila sprejeli in potrdili, predlagal razrešnico.

Sledile so volitve, ki jih je izvedla volilna komisija, ki je bila v ta namen izvoljena. Predsednik komisije je bil g. Frank Brenc ml. Izvoljeni pa so bili: gg. Franc Arhar za predsednika, Janez Gonorio za I. podpredsednika, Lojze Dolenc ml. za II. podpred. Peter Markeš ml. za tajnika in Lino Podgornik za blagajnika. Za odbornike so člani izvolili: gg. Mihael Muhič, Peter Klopčič, Frank Ramar, Andrej Dolenc, Franc Ješa, Franc Hočvar ml. Lojze Dolenc, Frank Nagode, Jože Fortuna, Miha

Dolenc, Janez Kušar, Peter Skok. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: gg. Peter Markeš, Stanko Sajnovič, Frank Brenc ml.

Pri slučajnostih je bil kratak razgovor, nato pa so po zaključku bili vsi povabljeni na čaj in prigrizek, kar vse je pripravila gospa Arhar, ki je kot gostiteljica stregla veliki družini. Bil je lep, prijeten in koristno porabljen popoldan in vroč čaj se je prilegel.

Por. delničar

Ontarijska Zadržna zveza je zborovala

V zadnjih dneh marca vsako leto zboruje zadržništvo v Ontariju. Ontarijska Zadržna Zveza je imela v dneh 25., 26. in 27. marca svoj redni letni občni zbor. Kakih 2000 delegatov, namestnikov, predstavnikov oblasti in sorodnih organizacij se je zbralo v največjem torontskem hotelu Royal York. Za mnoge je to šola zadržno-organizacijskega značaja, za druge doživetje zadržne miselnosti, ki družijo, tretje izkušnja moči, ki jo nudi zadržna povezanost. Nekateri pa bodo v vseh teh doživljajih imeli tudi primeren oddih od vsakdanje enoličnosti.

Letošnji občni zbor je velike važnosti za zadržno gibanje v Ontariju. Ekonomske razmere so temu gibanju lanske leto zadale težke rane. Tudi Zveza jih je utrpela in v gotovem oziru še huje kot včlanjené Hranilnice in Posojilnice (Credit Unions). Te rane se sedaj zdravijo. Glavni ravnatelj in njegov finančni pomočnik sta odstopila, čeprav ne zaradi kakšne osebne krivde pri poslovanju. Upanje se kaže, da bo leto 1982 manj viharno in bo nudilo dovolj prilike za zdravljenje in konsolidiranje.

Tem razmeram primerno je prireditelj tudi letošnji občni zbor, ki je nekaj tridnevni tečaj, da so se mogli udeleženci temeljito poučiti o ekonomsko-finančnem stanju v deželi, o stanju zadržništva, o ranah, ki so mu bile zadane, o poživljanju in zdravljenju tega gibanja. Seve so bile pa vmes tudi redne točke občnega zbora kot poročila odbornikov, auditorjev, razprava in glasovanje o resolucijah in volitve novih odbornikov.

Upanje je, da so se na tem zboru zadržne sile še bolj strnile okoli edino zdravilnih zadržnih principov v gospodarstvu in da je iz tega občnega zbora izšlo zadržništvo močnejše in privlačnejše, da bo lahko vsakdo spoznal, da je zadržna misel odresnila misel v današnjem gospodarskem neredu.

Slovenski delegat.

Žup. Hranilnica in Posojilnica Slovenija

Čas beži. Tudi pusti zimski dnevi hitro minevajo. Žup. Hranilnica in Posojilnica Slovenija ima za seboj že skoro polovico poslovne dobe. Samo še nekaj mesecev in dopolnjenih bo 25 let življenja, dela in lahko zapišemo tudi uspehov tega slovenskega denarnega zavoda.

Tudi ta zadržna ustanova ni mirno plula po lanskim ekonomskih vodah, ki so jih neprijazni vetrovi delali nemirne. Vendar pa zaradi različnosti članstva in zaradi geografske raztresenosti članstva nemir ni toliko čutila, kot nekatere druge nje podobne

ustanove.

Poseben mejnik je bil tej ustanovi postavljen z zadnjim občnim zborom v novembru. V ustanovo je unesel umirjenost in jo stabiliziral. Prvi meseci nove poslovne dobe so to pokazali in počasi vračali vsa dogajanja na stari tir normalnosti. Se se prijavljajo novi člani; celo novi business-i priglašajo svoje račune: povpraševanj po posojilih je še

ODMEVI S PRERIJE...

I.

LETH BRIDGE, Alta. — Ker se menda bolj poredko oglašam, sem dobil v božični pošti več povpraševanj, kaj vendar počnem, odkar sem v "odsluženih letih" tj. v pokojju. Naj torej odgovorim: Zaposlen sem kot "tisti za zidom", kot smo še doma rekli, cel dan kaj brkljam, pa ni kaj prida pokazati, ko se izteče dan v večer. Ubogam, kar nam svetujejo iz vseh strani: veliko hodim, zmerno telovadim, dobro in najbrž preveč jem. Izprašen kuhar še nisem, četudi kdaj pa kdaj kaj prismojim, se doslej s hrano še nisem zastrupil. Sem pa specialist za enolončnice, vse sorte ostankov jedi (nič ne merim prenatanko), pome- rim že v loncu, tako da žoldec nima preveč dela s sortiranjem in mešanjem.

Te-le zimske mesece spet premerjam zasnježene razdalje s smučmi "cross-country" in bolj po ravnem, ker je do smučskih strmin predač in tudi zasoljeno vse drago. Za navdušeno čredico upokojencev vodim smučke tečaje, od katerih so večina pričeli smučati šele zdaj v pokojju. Povprečna starost naše smučarske grupe je 68 let. Recite, kar hočete, damo se pa ne in amen.

Zadnji dve leti se mi je ponovno vzdrnila potovalna žilica. Rad bi predvsem spoznal več prostrane Kanade, zemlje, ki nam je pred več kot 30-imi leti odprla vrata, po vojni torej, ko se naš je svet predvsem zaradi zlagane rdeče propagande bal in nas nekako odričal.

Lani sem obiskal Vancouver in Victorio, spoznal vsaj del Britanske Kolumbije, ki mi jo je znanec Ted Kramol leta po prihodu semle opisoval, da je po lepoti to Kanadska Svica. Res je, le da jo je on v letu garanja na železniški progi, ko je odbrekaval obvezno delovno pogodbo, spoznal vse podrobnosti kot pa jaz, ki sem užival njene lepote le bežno iz vlaka in avtobusa. Pa je bilo potovanje res hvaležno.

Koncem poletja so me zvalili hribi, teden dni sem, spet z našim klubom vrandal preko Calgaryja v Banff, največji in menda najlepši kanadski prirodni park, pa skozi 170 km dolgo rajdo prelepih Skalnatih gora do Jasperja in preko Edmontona spet domov v našo sončno Alberto. Lepa je tale, zdaj tudi naša, Alberta.

Novembra sem izrazil priliko, ko smo upokojenci obiskali znani Royal Winter Fair, tj. predvsem poljedelsko in živinorejsko razstavo v Torontu, kjer tekmujejo v prireditvah in prirastkih kanadski živinorejci in poljedelci, zraven se pa pritakne še to in ono za pestrost. Potovali smo z vlakom, da bi videli spotoma čim več Kanade vsaj ob poti. Potovanje na vlaku je

vedno dovolj; vloge še prihajajo, čez 6 milijonov dolarjev je bilo vložnega v teh nekaj mesecih; seveda tudi dviganje vlog se nadaljuje, vendar v manjši meri. Veliko članov se je poslužilo možnosti pri nas kupiti R.R.S.P. in R.H.S.P. Oboje je cenejše, kot kjerkoli drugje, ker nihče ne plača nič za administracijo. Kapital je zopet začel naraščati; denarnega prometa je bilo 14 milijonov dolarjev.

Zadržna misel med Slovinci je živa in zadržna zavest trdna.

Zadr. Por.

Gizella Hozian poroča iz Chicaga...

NOVO CERKEV BODO ZIDALI

Župnija sv. Gregorija velikega v Hamiltonu, Kanada, bo zidala novo cerkev. Ta mesec na dan sv. Jožefa bodo zasadili prvo lopato v zemljo in začeli z gradnjo. V tej fari je večina Slovencev. Že dalj časa se pripravljajo na to. Pa v današnjih časih tudi to ni lahko. Ideja je dozorela sedaj in zdaj je tudi največja potreba.

Nekateri se še spominjate, ko smo pred par leti tja romali, kako lepo so nas tam počastili in tako po kraljevsko sprejeli, ljubezljivo in bratsko pogostili. Kdo bi mogel na to njihovo dobroto pozabiti? Tam smo bili tudi pri sv. maši. Takrat in to še berejo v dvorani, ki je bila s šolo pred morda dvajsetimi leti postavljena. Bila je majhna in vedno napolnjena. Sedaj so se opogumili in šli bodo z delom naprej. Mnogo tam žrtvujejo, posebno Slovenci. Za načelo so si izbrali ali postavili besede preroka Agija: "Pogum! Na delo! Zakaj jaz sem z Vami! Ne bojte se! Slava druge hiše bo večja kot je bila prve. Moja hiša se bo imenovala hiša molitve!"

Ker se je vse zelo podražilo, zato trkajo tudi na naša srca. Pravijo, da bodo za dobrotnike molili ne samo to pomlad, ko bodo z delom začeli, ampak še dolgo potem, ko bo cerkvena sv. Gregorija Velikega dovršena. Vsem dobrotnikom naj veljajo besede sv. Pavla:

"More Vam pa Bog vsako milost v obilni meri podeliti, da boste imeli v vsem vedno vsega dovolj in Vam bo še obilno ostajalo za vsako dobro delo. On, ki daje sejavecem seme in kruha za živeč, bo dal in pomnožil Vaše seme ter povečal sadove Vaše pravičnosti, da boste v vsem bogateli za vsako radodarnost."

Tako lepo pišejo in nas s temi prekrasnimi besedami vzpodbujajo za pomoč pri njihovem velikem in še komaj začetem delu. Pri gradbenem odseku so tudi sledeči naši rojaki. To so Cecilija Mlinarič, Ludvig Hull in Ignac Horvat. Nikakor ne smemo pozabiti, da so tudi oni nam mnogo pomagali, ko smo zidali cerkev na Bistrici. Zato tudi mi moramo sedaj v tej potrebi odpreti svoja srca in pokazati našo hvaležnost. Vsak najmanjši dar bo z hvaležnostjo sprejet. Dar lahko pošljete spodaj podpisani ali pa na-

tekne v družbi, po tej izmenjavi pozdravov (šli smo se hudo oficijelno oz. uradno), nakar sem se res iz srca skušal zahvaliti za dobrodošlico in sem se vse povabil na obisk zahoda, ki pa je bil nekaterim že poznan. Vsaj delno, ker se precej, predvsem mladine, ki je končala univerzitetne študije, seli v Alberto in v dobre službe.

Povečerali smo in okusno jedao primerno zalili, nato pa zapeli. In kako zapeli! Saj so bili med nami. Cerarjevi fantje, Medenov Jože, pa Viktor Novak, Jože Ovejak, dr. Bratina Vojko in njihove ženske. Nekaj imen mi je pa izpadlo. Da je bila "poja" zaresna, je seve poskrbel Blaž Potočnik. Ko je pevska ubrala bila na višku, sta se nam pridružila še oba slovenska birta, torej pevski zbor kompleten. Blaž pa topot ni samo pel, ampak tudi jodlal, kot izgubljen vzhodni Tirolec med Slovenci. Vsem, katerim mi je bilo dano stisniti desnico, pokramljati z njimi: "velik Boglonaj". Razpisal sem se, ker so pač spomini nepozabni.

(Dalje)

ravnost v Hamilton. Bog plačaj že v naprej.

KAM BOMO LETOS ROMALI?

To vprašanje mi stavlja jo kamor koli pridem te dni. Pa žal, za letos nimamo nobenih velikih načrtov. Prav gotovo pa bomo skušali organizirati vsaj za en avtobus za Holy Hill v mesecu avgustu. Prav je, če tudi smo že tam večkrat bili in je samo za en dan. Naših romanj ne prekinemo. Tudi na ta način Marijo skupno častimo z molitvijo in pesmijo in jo imamo v mislih. Prijetna nam je tudi družba in vedno tako potrebna. Saj se Slovinci radi vidimo pa kjerkoli.

Za drugo leto pa, če Bog da, bomo poromali v Hamilton k sv. Gregoriju, da si bomo ogledali novo cerkev. Kako prisrčno nam bo, če bomo v njej videli ali našli tudi nekaj kamnov, ki bodo sestavljeni iz naših žuljev. Daj Bog, da se nam bodo še te sanje uresničile. Mislimo, planiramo in zidajmo sedaj, ko je največja potreba.

KOLINE SLOVENSKE FOLKLORNE SKUPINE

Kakor vedno so tudi sedaj bile pravi slovenski prazniki. Domača pristna hrana — vse zelo okusno — vsega dovolj in v dobri postrežbi. Razni na stopi folklornih skupin so nas lepo zabavali. Te se delijo v tri dele. Vseh skupaj je 60, kar je vredno vse pohvale. Teh najmlajših je 30. Če bi le ostali zvesti, pa bodo odnesli mnogo lepega in zanimivega od teh vaj in nastopov, kar bo tudi bogatilo njihovo poznejše življenje.

Res, vsi od kuharic do nastopov in iskrenih in požrtvovalnih voditeljev, zaslužijo čast in priznanje. Vsi vemo, da dokler se družimo, cenimo nastope naše mladine in žrtve njih učiteljev, bomo ostali Slovenci. Daj Bog, da bo to še dolgo, dolgo.

ZVESTOBO STA SI OBLJUBILA

Mladi Louis Cebular in Lidija Erman. Oba sta poznana Slovence in se sedaj mudita na medenih počitnicah. Mlademu paru častitamo in želimo mnogo sreče in božjega varstva na novi skupni življenjski poti.

UMRL JE JOHN KRAMER

Pred kratkim je za vedno zaspal in se preselil v večnost 87 let stari John Kramer. Zaprta žena Mary, hčerko Mrs. Mary Kumer z družino in sina Michaela z družino ter še nekaj ožjih sorodnikov. Vsem žalujočim naše najgloblje sožalje, rajnemu Johnu pa večni mir in pokoj.

Milijoni izgubljajo svobodo

New York, N.Y. — Ustanova "Freedom House" poroča, da je v preteklem letu 325 milijonov ljudi po vsem svetu izgubilo demokratične svobode, kakršne smo jih navajeni v Ameriki.

V najmanj 13 državah je bila lanske leto zelo okrnjena svoboda tiska, najmanj 22 časnikarjev je bilo umorjenih.

Samo 36% svetovnega prebivalstva še uživa demokratične svobode, 20% od vseh ljudi je le delno svobodnih. Kljub tem tragičnim izkušnjam je v še svobodnih državah opažati le malo volje ohraniti svojo svobodo, kaj še pomagati drugim, ki se borijo za svojo svobodo.

KOLEDAR

društvenih prireditev

APRIL

3. — "Fantje na vasi" iz Toronta priredijo koncert ob 7. zvečer v dvorani župnije Brezmadežne na Brown's Line v Torontu.

17. — Tabor DSPB Cleveland priredi pomladni "Družabni večer" v Slovenskem domu na Holmes Ave. v Collinwoodu. Igrajo Veseli Slovenci.

18. — Pevsko društvo "Slovan" poda koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Začetek ob 4. popoldne.

24. — Pevski zbor Planina priredi pomladanski koncert ob 7. zvečer v Slovenskem domu na 5050 Stanley Ave. na Maple Hts. Po koncertu ples.

24. — Zbor "Slovenska pesem" priredi peti letni koncert v dvorani pri Sv. Stefanu v Chicagu, Ill. Začetek ob 7.30 zvečer. Po koncertu bo za ples igral orkester "Glas Slovenije."

25. — Klub slovenskih upokojencev na St. Clairju priredi kosilo in ples v spodnji dvorani SND. Serviranje od 1. do 2.30 popoldne.

MAJ

1. — Pevski zbor Korotan priredi svoj vsakoletni koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju. Pričetek ob 7.30 zvečer.

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

16. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. — priredi Materinski dan v parku.

22. — Mladi harmonikarji prirede svoj pomladanski koncert v šolski dvorani pri Sv. Vidu. Začetek ob 7.30 zvečer. Po koncertu domača zabava.

30. — Društvo SPB Cleveland obhaja Slovenski spominski dan za žrtve vojne in revolucije s sv. mašo pri Lurški votlini na Providence Heights, Chardon Rd.

31. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Spominski dan v parku.

JUNIJ

5. — Dr. Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ obhaja 60-letnico obstoja. Počasne bodo 50-letni člani.

6. — Otvoritev Slovenske pristave s piknikom.

20. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo pri spominski kapelici Orlovega vrha Slovenske pristave, za pobite Slovenske domobrance, četnike in civilno prebivalstvo.

20. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi svoj prvi piknik v parku.

JULIJ

3. in 4. — V Lemontu, Ill. bo praznovanje spomina 120-letnice smrti slovenskega svetniškega kandidata, škofa Antona Martina Slomška. Praznovanja se bo udeležil tudi mariborski škof Franc Kramberger. Istočasno bo vseameriško slovensko romanje v Lemont.

11. — Misljionska Znamkarska

Akcija ima svoj piknik na Slovenski pristavi.

18. — Slovensko-ameriški Primorski klub priredi piknik na lovski farmi.

21. — Klub slov. upokojencev priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd.

25. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

25. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi misijonski piknik v parku.

AVGUST

1. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

22. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi svoj drugi piknik v parku.

SEPTEMBER

19. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi obed v farni dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 2. pop.

26. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

2. — "Fantje na vasi" iz Clevelanda prirede koncert ob 5. obletnici svojega obstoja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 7. uri zvečer.

3. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Vinsko trgatve v parku.

9. — Društvo SPB Cleveland priredi družabni večer v avditoriju Sv. Vida.

9. — Slovenska folklorna Kres priredi program slovenskih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

9. — Slovensko-ameriški kulturni svet priredi Slovenski večer prireditev na Cleveland State univerzi.

16. — Tabor DSPB Cleveland priredi jesenski "Družabni večer" v Slovenskem domu na Holmes Ave. v Collinwoodu. Igrajo Veseli Slovenci.

16. — Klub slov. upokojencev v Nevburgu-Maple Hts. priredi vsakoletni banket s plesom v Slovenskem domu na E. 80 St. Serviranje večerje od 6. do 9. zvečer, za ples igra od 8. do 12. orkester Ed Buehner.

17. — Občni zbor Slovenske pristave.

31. — Pevski zbor Zarja priredi jesenski koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

31. — Slomškov krožek postreže s kosilom v šolski dvorani pri Sv. Vidu od 11.30 dopoldne do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

6. — Štajerski klub priredi vsakoletno martinovanje v dvorani pri Sv. Vidu. Igrajo Veseli Slovenci.

13. — Belokranjski klub prireja svoje tradicionalno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Igra John Hutar orkester.

ANDREJ KOBAL:

SVETOVNI POPOTNIK

PRIPOVEDUJE

III. VOJNA LETA

Psihološko delo za armado

Kmalu po japonskem napadu na ameriško mornarico ter razdejanju pristanišča Pearl Harbor na Havajskem otočju sem sprejel ponudbo od vojne departmana (ministra) v Washingtonu za sprejem službe prvega poročnika. Opravkov ali osebnih stikov z vojno upravo nisem prejel, imel in nikdar iskal, a ponudba me ni presenetila.

Ravnatelj urada za predsedniški seznam znanstvenega osebja (Roster of Scientific Personnel) mi je v osebnem pismu že 28. avgusta 1941 javil o vključitvi mojega imena v seznam psihologov in strokovnjakov za upravo osebja. Opisal je seznam kot načrtno pripravo za primer mobilizacije ter pridal tiskan formular z nasvetom, da ga izpolnim in vrnem njegovemu uradu. Slednjega nisem storil.

Novo delo o Trstu...

(Nadaljevanje z 2. strani)

vanje z ZVU. Še več, od svojih somišljenikov so zahtevali bojkot ZVU in njenih institucij.

Ta zgrešena politika je povzročila mnogo narodne škode tržaškim Slovincem. Premalo pa Magajna poveže to negativno zadržanje komunističnega vodstva, ki je takrat edino lahko predstavljalo slovenske interese pred Anglo-Amerikanci, z negativnim zadržanjem ZVU do slovenske manjšine, ki ga sicer močno poudari. Če je bilo anglo-ameriško zadržanje nasproti Slovincem negativno, so bili tega v veliki meri krivi prav komunisti, ki so odklanjali vsako sodelovanje pri sestavi nove demokratske uprave.

Dokumenti danes jasno pričajo, da so bili Anglo-Amerikanci pripravljeni sodelovati s Slovenci, tudi s komunisti, vendar na demokratski podlagi. V novi krajevni upravi naj bi bili zastopani Italijani in Slovenci vseh političnih skupin, razen seveda fašistov, ne pa samo italijansko-slovenski CLT.

Seveda nočem trditi, da se Magajna ne zaveda te zgrešene in škodljive komunistične politike, saj o njej obširno razpravlja tudi drugod, posebno v šestem poglavju. Hotel sem le nakazati, da bi morala po mojem posebnem tujak povedati, da je bila ta zgrešena komunistična politika glavni vzrok, da ZVU ni upoštevala v večji meri slovenskih narodnih pravic. Mogoče pa je, da se s to povezovala in predstavljala vse politične, kulturne in gospodarske pro-komunistične organizacije. Komunisti so si tako ustvarili orodje, preko katerega so lahko izvajali pritisk na anglo-ameriško upravo z opozicijo, bojkotom in grožnjami.

Ko so komunisti uvideli, da bodo Anglo-Amerikanci ustanovili svojo lastno upravo, če treba tudi brez njih, so ustanovili 12. avgusta 1945. leta novo krovno organizacijo, Slovensko-italijansko antifašistično unijo — Unione antifascista italo-slovena, ali SIAU-UAIS, ki je povezovala in predstavljala vse politične, kulturne in gospodarske pro-komunistične organizacije. Komunisti so si tako ustvarili orodje, preko katerega so lahko izvajali pritisk na anglo-ameriško upravo z opozicijo, bojkotom in grožnjami.

(Dalje prihodnjič)

Ponudba, da v enainštiridesetem letu sprejemem uniformo, me tudi ni zanimala, ne glede na stroko oficirske službe. Plača prvega poročnika bi ne dosegla niti polovice dohodkov, katere sem prejemal pri podjetju Colts kot direktor osebja. Tudi če bi bila plača ista ali boljše, me ni nič mikalo postati oficirček in se podrežati vojaškim ukazom. Ponudba je sicer velevala, da bo služba povsem strokovna v uradih in laboratorijih brez vsakih regularnih vojnih obveznosti z orožjem ali vežbami. Dobro sem vedel, kako brezpomembne so pri vojaštvu take napovedi; ko se civilist zapiše vojaški oblasti in obleče uniformo, je podvržen poveljem predstojnikov, ki se malo zmenijo za posebne stroke in premeščajo podrejene po svojih potrebah.

A razlogi, da sem pismo s ponudbo iz Pentagona vrnil v koš, so bili še drugi, bolj važni. Sinova sta bila še deteti, stara štiri in tri leta, tretji, najmlajši, je umrl ob porodu. Nisem si mogel misliti, da bi Nado puščal samo. Če bi služba za armado bila omejena na strokovno poslovanje doma, v Ameriki, bi moglo še sprejeti, toda ponudba ni nudila v tem oziru nikakega jamstva.

Z gotovostjo sem mislil, da bi me kmalu po sprejemu uniforme komanda premestila v kake druge vojne odrede. Zapuščati prijetno službo za kaj vojaškega s tolikanj negotovo bodočnostjo, se mi je zdelo nesmiselno. Na pismo iz Pentagona torej nisem odgovoril. Nada se je veselila, a ko je izpraznila koš, da seže zavrženi papir, je ohranila pismo z vojno ponudbo.

Tragedija v neposrednem sorodstvu je povzročila spremembo v mojem mišljenju glede vojne službe. Frank, Valentinov mlajši sin, visoke postave in lep korenjak, mi je bil po smrti njegove matere kot sin. Ko je dovršil univerzo v državi Indiana, je prišel k meni na posvetovanje kot neštetočkrat poprejši. Vprašal me je, kaj mislim o priložnosti za vojno zrakoplovno službo.

Iz njegovega vidnega navdušenja sem uvidel, da se je dobri nečak že odločil in ni prišel po "nasvet", temveč zgolj iz vrljivosti in spoštovanja do mene. Vpisal se je med letalce, dovršil njih šolo in nastopil službo kot poročnik letalski pilot. Padel je med prvimi žrtvami v spopadih z Japonci na Tihem oceanu. Njegovo truplo je bilo najdeno in pripeljano v Illinois za pogreb v družinski grobnici.

Po izgubi najljubšega človeka sem izgubil veselje do odgovorne in prijetne službe. V Illinoisu sem ostal pri bratu Valentinu dva tedna, da bi mu nudil tolažbo, katere sva bila oba potrebna. Nobena izguba v življenju me ni toliko pretresla kot Frankova smrt, a to sem občutil toliko globlje v družbi z Valentinom. Ni točil solza, le molčal je, a z obzira mu je odsevala obupna bol.

Na povratku v Hartford se mi ni ljubilo iti v službo. Bilo bi mi težko odgovarjati prijaznim kolegom na vprašanja o pokojniku in izrazom sožalja. Tudi doma je bilo težko strpeti. Nada je objovala Franka, kot da bi bil njen sin. Oba sta bila otožna;

tedaj mi je nekega dne predložila zavrženo pismo s ponudbo iz Pentagona. Namesto da bi ga bila sežgala z drugimi odmetki iz koša za smeti, ga je ves čas hranila.

Izkazala se je kot prava junaska Srbkinja: "Ko je en Kobal padel," je rekla, "pa naj se dva odzoveta na njegovo mesto." Mislija je s tem mene in Frankovega brata Valentina mlajšega, od katerega sva ravno prejela obvestilo, da se je javil k vojakom.

Prečital sem ponudbo znova, ugovarjal Nadi, da ji bo težko sami z otrokoma. "Če tega ne sprejmeš kot oficir," je menila, "te bodo pa pozneje potrdili kot navadnega vojaka." Res, mobilizacija je postajala splošna in v armadi so klicali že starejše letnike, kot sem bil jaz. Pisal sem torej v Pentagon.

Čez tri dni sem prejel brzojavko z ukazom, da se v teku petih dni javim v krajevnem nabornem uradu v Hartfordu. Po zdravniškem pregledu sem brž bil potrjen in zaprežen, da bom zvesto služil. Takoj so mi izplačali denar v gotovini, da si nabavim uniformo in predpisane vojaške pritilike. Vse je bilo pripravljeno neki torej, ko sem že imel ukaz, javiti se naslednji ponedeljek na komandi prve armade v Bostonu.

Boston je bil oddaljen iz Hartforda sto milj. Da bi se vsaj konec tedna vozil domov k družini, ni bilo videti možnosti. Sporazumel sem se torej z Nado, da čimprej poiščem stanovanje za preselitev. To je bil začetek tako rekoč stalnega preseljevanja družine v vojnih in povojnih letih; tako so zahtevali posli in oba sva si prizadevala, da živimo skupaj. S to preselitvijo se je tudi začela doba čisto novih, vedno menjajočih se pisanih doživetij.

Moja psihološka služba za armado, ki je trajala skoraj eno leto, je bila tako zelo raznovrstna, da bi bil vsak splošen opis nemogoč. V nabornem oddelku za rekrute sem posloval z dvema drugima strokovnjakoma dva meseca. Urad je bil blizu stanovanja, katero sem najel z družino v razkošnem rezidenčnem delu Bostona.

Služba je trajala od osme do pete vsak dan, često tudi ob nedeljah, ker armade, kakor tudi mnoge industrije med vojno niso dovoljevale praznikov. Moja naloga je bila s testi in osebnim izpraševanjem določati razumsko sposobnost dvomljivih posameznikov za vojaško službo. Teh je bilo nemalo. Med njimi so bili naborniki, ki so bili v resnici umsko zaostali in kot taki nesposobni.

Veliko pa je bilo takih, ki so se delali neumne. Po zdravniški preiskavi jih je naborni oficir poslal v moj oddelk, da jih preizkusim. Zbrani skupini do dvajset kandidatov sem s pomočjo narednikov določil in razdeljeval pismene in za analize slukovne teste. Ko so jih dovršili, sem vsakega posameznika izpraševal. Redek je bil primer, da bi na podlagi testov in razgovorov ne mogel določiti, kdo je v resnici slabega uma in kdo se dela neumnega.

Bolj težko je bilo delo v primerih v Ameriki rojenih ali priseljenih Kitajcev, katere sem zasliševal ob sobotah. Ti ljudje so bili ne samo analfabeti, temveč tudi angleškega jezika niso razumevali. Kitajci so tudi v tretjem pokolenju v Ameriki še vedno govorili samo svoj jezik; starši v predvojnih letih niso puščali svojih otrok v javne šole.

Preko tolmača sem jim nalagal nepismene teste ter na-

to ugotavljal sposobnost za učenje jezika in opravljanje vojne službe. Odrejal sem obvezno vpisanje v kratke tečaje v angleškem jeziku. Podobne teste kakor za Kitajce sem uporabil za portugalske rekrute. Tudi te sem sprejemal v skupinah ob sobotah. Nešolani ribiči z otokov ob obrežju Nove Anglije so istotako znali samo svoj materin jezik.

S poklicnega stališča bolj zanimive naloge je nudilo klinično poslovanje, katero mi je bilo poverjeno tretji mesec službe za armado. To sem opravljal v trdnjavi Devens (Fort Devens), okoli petintrideset milj iz Bostona, torej ločen od družine v mestu. Komanda prve armade je tja pošiljala vojne prestopnike, ujete dezerterje in kriminalce zaradi opazovanja in morebitne rehabilitacije, da se vrnejo v redno vojno službo.

(Se nadaljuje)

Prijatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOCI DRŽAVE
OHIO. — AID FOR AGED PRESCRIPTIONS.

MALI OGLASI

POMOČ ISCEMO

Iščemo žensko za popolno oskrbo starejše gospe, priklenjene na vozičku. Pet dni na teden, od 8.30 zj. do 4.30 pop. V okolici. Za pojasnilo, kličite 361-4976. Po 6. zvečer.

(TX)

Slovenka, razočarana, želi spoznati dobrosrčnega in poštenega moškega, starega od 55 do 60 let. V pošteve pridejo le resne ponudbe, zaželeno s sliko. Slika bo vrnjena ob priliki prvega pisma (po želji). Odgovorite na naslov: Box 1982, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103.

(25-30)

PRVI SLOVENSKI KOVANGI

na razpolago je še nekaj zlatnikov in srebrnikov kovanih leta 1978. Na kovancih, ki so krasno darilo za poroko, krst, sorodnike v domovini so ovkovečeni Cankar, Prešeren, Trubar, Baraga, Slomšek in Krek še Bled, Brezje, zemljevid Slovenije. Vojvodski prestol in mariborski in ljubljanski grb. Nakup predstavlja izvrstno naložbo ker cena še posebej sedaj ko je zlato in srebro padlo več kot ugodna. Srebrna serija na razpolago po originalni ceni od 1978 to je USA \$93.--, zlata serija v krasni šatulji pa USA \$348.-- informacije: Dr. Peter Urbanc, 1 Daleberry Place, Don Mills Ont., Canada M3B 2A5 tel: 447-4332.

(21)

Let Your Life Insurance Work for You

American Mutual has a new concept which combines your life insurance with an exciting new benefit program. Scholarships, social activities, and recreational facilities provided by one of the largest Slovenian Fraternal Associations in Ohio. For further information, just complete and mail the coupon below.

American Mutual Life Assoc.
6401 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

My date of birth is
Name
Address
City State Zip

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2083
17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235